

Võrrelda esitusega! Mitte avaldada enne esitamist!

VÄLISMINISTER SVEN MIKSERI KÕNE RIIGIKOGUS

9. VEEBRUAR 2017

Austatud juhataja
Head Riigikogu liikmed
Austatud külalised

Rääkides täna siin teie ees Eesti välispoliitika suundadest ja eesmärkidest, on paslik alustada meie poliitika põhiväärtustest. Seepärast jagangi teiega üht meenutust enam kui viieteistkümne aasta tagant, 2001. aasta septembrist, mil ma noore parlamendisaadikuna viibisin USA välisministeeriumi külalisprogrammi raames Washingtonis. Meie programm, mis algas 11. septembri hommikul sissejuhatava infotunniga välisministeeriumis, katkes ootamatult vaid mõned minutid hiljem, kui terroristide juhitud lennukid rammisid New Yorgi Maaailma Kaubanduskeskuse torne ja USA kaitseministeeriumi hoonet Arlingtonis Virginias.

Tolle dramaatilise ja masendava päeva hilisõhtul vaatasin ma oma hotellitoas Pennsylvania avenüül, mitte kaugel Pentagonist ja Valgest Majast, telerist president George W. Bushi pöördumist vapustatud rahvuskaaslaste poole. Oma lühikeses kõnes ütles ta muuhulgas nii: "Rea tahtlike ja mõrvarlike terroriaktide läbi rünnati täna meie kaaskodanikke, meie eluviisi, meie vabadust. [...] Terrorirünnakud võivad küll raputada meie suurimate hoonete alusmüüre, kuid nad ei suuda liigutada seda vundamenti, millel seisab Ameerika. [...] Ameerika oli selle rünnaku sihtmärgiks, kuna me oleme vabaduse ja võimaluste eredaim majakas kogu maailmas. Ja seda leeki ei suuda keegi kustutada. Täna me nägime kurjust - nägime inimloomuse halvimat külge - ja me vastasime parimaga sellest, mis on Ameerika."

Muidugi ei räägi mina täna siin Ameerikast, vaid Eestist ja Eesti välispoliitilistest eesmärkidest. Kuid ma usun, et me peaksime neid sõnu ja eelkõige nende mõtet meeles hoidma ja püüdma neist juhinduda ajal, mil kõik need väärtused ja see eluviis, millele me oma vabadust taastades sihi seadsime, on langenud viimase veerandsajandi rängima surve alla. Me peaksime mõtlema, mis on see, millele me truuks jääme ja millest me ei ole valmis taganema isegi ajal, mil maailm meie ümber hirmutaval moel muutub.

Iseseisvuse taastamise järgseil aastail elasime suuresti usus, et demokraatia ja humaansed väärtused on maailmas lõplikult võitnud. Peagi sai selgeks, et totalitarism, vallutusihha, äärmuslikud ideoloogiad ja radikaalne fundamentalism ei taandu vastupanu osutamata. Ei Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas, kus maailma üldsusel tuleb võidelda usuäärmuslike terroriorganisatsioonidega ning otsida samal ajal lahendusi kodusõdadele ja sügavatele humanitaarkriisidele, ega ka meie idanaabruses, kus autoritaarne eks-supervõim üritab relva jõul taastada oma kaotatud hegemooniat.

Meie välispoliitika väärtuspõhisuse üle on siin saalis regulaarselt arutletud. Täna, jälgides igapäevaseid uudiseid, mis jõuavad meieni maailma erinevatest pealinnadest - uudiseid plaanidest taastada surmanuhtlus, legaliseerida perversed, võtta ülekuulamistehnikana kasutusele piinamine - näeme, et küsimus poliitika väärtuspõhisusest ei ole üksnes intellektuaalne dilemma. Enamgi veel, me näeme, et selle kimbatusega ei maadle mitte üksnes Eesti, vaid ka meie naabrid, partnerid ja liitlased. Ja õiged vastused ei ole enam sugugi nii ilmsed, kui me aastaid arvasime.

Siiski tahan ma täna kinnitada, et parim viis kaitsta meie põhiseaduse preambulisse kätketud rahvuslikke huve ja eesmärke, on jääda truuks oma väärtustele nii sise- kui ka välispoliitikas. Tihe liitlassuhe demokraatiat, õigusriiklust ja humaanseid väärtusi austavate riikide ja rahvaste vahel ning rahvusvahelisel õigusel ja reeglitel põhinev maailmakord pakuvad meie iseolemisele ja vabadusele parimat kaitset. See väärtuste ja huvide ühisosa juhtigu meid keeruliste valikute ristteedel.

Head kuulajad

Aeg eelmisest välispoliitika arutelust möödunud aastal on olnud dramaatiline ja sündmusrohke. Seda nii rahvusvaheliselt kui ka riigisiselt. Kuivõrd ka välisministri portfelli on selle aja jooksul koguni kahel korral omanikku vahetanud, siis lubage mul tavapärase tagasivaatava aruandekõne asemel heita geograafiline panoraampilk praegustele ja lähema tuleviku ülesannetele ning Eesti välispoliitika olulisematele eesmärkidele.

Alustan transatlantilistest suhetest.

Liitlassuhe Euroopa ja Põhja-Ameerika vahel on aastakümneid olnud ja jääb ka edaspidi rahvusvahelise julgeolekuarhitektuuri selgrooks. See suhe rajaneb ühistel väärtustel, aga ka kultuurilisel ühtekuuluvustundel ja strateegiliste huvide olulisel ühtelangevusel.

Euroopa, sealhulgas Eesti, on alati olnud ja on ka edaspidi huvitatud sellest, et Ameerika oleks tasakaalukas, majanduslikult, poliitiliselt ja sõjaliselt tugev. Samuti on meie jaoks kriitilise tähtsusega Ameerika Ühendriikide jätkuv pühendumine liitlaskohustustele, sealhulgas osalusele Euroopa julgeoleku tagamises konventsionaalsete sõjaliste ohtude vastu.

Soovides näha ameeriklaste jätkuvat pühendumust liitlaskohustuste täitmisele Euroopa ees, on meie kohuseks mõista ka meie liitlase Ameerika muresid ja ootusi. Soov, et ka Euroopa riigid kannaksid õiglast osa ühise julgeoleku tagamise koormast, on mõistetav ja loomulik. Ühena vähestest NATO liitlastest, kes järjepidevalt täidab endale kaitsekulutuste osas võetud kohustusi, toetab Eesti mõistagi põhimõtet, et sama peaksid tegema kõik liitlasriigid.

Eesti on seisnud liitlasena Ameerika kõrval Afganistanis, Iraagis ja mitmes teises lahendamist vajavas kriisikohdes. Nii jääb see ka edaspidi. Töötame selle nimel, et USA jääks alati Eesti kindlaks liitlaseks, kelle toele võime keerulistes olukordades kindlad olla. Meie tihe liitlassuhe seisab ühiste väärtuste alusmüüri, aga ka tihedal igapäevasel suhtlusel ja praktilisel koostööl. Täna, vahetult pärast uue administratsiooni ametisse astumist on meie esmaseks ülesandeks luua toimivad suhtluskanalid eri valitsusasutustega, aga ka hoida ja tihendada olemasolevaid kontakte Kongressi mõlema koja, USA arvukate mõttekodade ja Ameerika eestlaskonnaga. Nende eesmärkide elluviimine on lähiaastatel välisministeeriumi üks sihtidest ja osa meie välispoliitika tugevdamisest.

Uue administratsiooni vaade sellele, kuidas minna edasi läbirääkimistega vabakaubanduslepingu üle Euroopa Liiduga, on praegu alles kujunemisejärgus. Vabakaubanduse põhimõttelise toetajana soovib Eesti mõistagi selle protsessi jätkumist. Ent sõltumata lähiaja arengust vabakaubanduse vallas on Eesti ja USA kaubandussuhetes küllalt arenguruumi ja Ameerika turu võimaluste kasutamine on kahtlemata Eesti huvides.

Järgnevalt Euroopa Liidu ees seisvatest ülesannetest.

Euroopa Liit on kogu selle perioodi vältel, mil Eesti on liidu liikmeks olnud, liikunud geograafilise laienemise ja üha sügavama integratsiooni suunas. Eelmisel aastal toimunud Brexiti-referendumil sai see suundumus murtud. Ei Briti poliitikakujundajad ega mandri-Euroopa juhid ei osanud valdavalt ette näha, et brittide otsus Euroopa Liidus jätkamise kohta saab olema eitav. Ka mina ei taha teeselda, et tolle referendumi tulemus oli mulle ootus- või meelepärane. Ent meeldiv või mitte, Eesti austab täielikult oma lähedase liitlase demokraatlikult langetatud otsust.

Peatselt algavatel läbirääkimistel Suurbritannia lahkumise tingimuste ja üksikasjade üle soovib Eesti hoida 27 liikmesriigi ühtsust. Meil ei ole täna põhjust spekuloida selle üle, milliseks kujunevad läbirääkimiste lõpptulemused, ent meie huvides on resultaat, mis ei kahjusta Euroopa Liidu tulevast ühtsust ja tugevust ning säilitab võimaluse Euroopa Liidu tihedaks koostööks ka liidust lahkunud Suurbritanniaga.

Oluline osa läbirääkimistest leiab aset ajal, mil Eesti täidab Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja kohuseid. See seab meile suure vastutuse protsessi eduka kulgemise eest, sest ehkki läbirääkimistel on Euroopa-poolne kõieots komisjoni käes, on eesistuja ülesandeks tagada protsessi sujuv kulg ning informatsiooni tõrgeteta liikumine liikmesriikide ja Euroopa Liidu institutsioonide vahel. Mõistagi peame samal ajal seisma selle eest, et Brexiti-kõnelused ei varjutaks liigselt meie eesistumise teisi prioriteete.

Vaatamata Suurbritannia lahkumisele Euroopa Liidust on ja jääb Ühendkuningriik Eesti üheks tähtsaimaks kahepoolseks koostööpartneriks. Samuti jääb meile oluliseks Põhja-Balti regionaalne koostöö brittidega. Tahan eraldi rõhutada Suurbritannia valmisolekut mängida ka edaspidi aktiivset rolli Euroopa julgeolekus ning anda panus NATO tugevdatud heidutushoiakusse, lähetades raamriigina oma üksused just Eestis paikneva NATO kontingendi koosseisu.

Peatun veel mõnel Euroopa julgeoleku sõlmküsimusel.

Rändekriis ei tundu praegu ehk nii teravana kui aasta eest. Euroopa Liidu ebaseadusliku sisserände numbrilised näitajad on võrreldes mullustega vähenenud pea kolm korda. Ent kuna rände algpõhjused eeskätt Lähis-Idas ja Aafrika kontinendil ei ole kuhugi kadunud, püsib ka surve sunnitud rändeks ja majandusmigratsiooniks Euroopa suunas. Euroopa rändepoliitika sise- ja välismõõde on omavahel seotud. Rände välismõõdme puhul tegutseb Euroopa Liit kolmes peamises valdkonnas, millest igäühte annab oma panuse ka Eesti: Esiteks Euroopa Liidu ja Türgi vahelise rändekokkuleppe elluviimine, teiseks liidu välispiiride kaitse ja kolmandaks rände algpõhjustele kestliku lahenduse leidmine ning selle elluviimine. Neist viimase puhul on muuhulgas kriitilise tähtsusega koostöö Aafrika riikidega. Rände sisemõõdme tegelemine aga eeldab Euroopa Liidu liikmete vahelise konsensuse leidmist ja hoidmist ning nõuab igäühelt endale võetud kohustuste ja lubaduste täitmist.

Üks tõsisemaid julgeolekuohte Euroopas seondub rahvusvahelise terrorismiga. Ehkki terrorioht Eestis ei ole meie pädevate teenistuste ohuhinnangute kohaselt viimase aja jooksul suurenenud, ei jäta terrorismiga seonduvat meidki vahetult puudutamata. Nii peame meenutama, et mulluses verises terrorirünnakus Nice'is kaotasid elu ka kaks Eesti kodanikku.

Radikaliseerumise ja terrorismi vastu ei ole kiirelt toimivat imerohtu. Páris kindlasti ei ole selliseks võluravimiks Euroopa sisepiiride sulgemine, ehkki sellekohaseid üleskutseid ja katseid oleme viimastel aastatel siin-seal kuulnud ja näinud. Eurooplastena oleme meiegi viimastel aastakümnetel hakanud euroopalikke vabadusi, sealhulgas isikute vaba liikumist, iseenesestmõistetavaks pidama. Me isegi ei hooa enam igapäevaselt, millise hoobi annaks nende vabaduste kadumine või loovutamine meie igapäevasele elukorraldusele, aga ka meie majanduslikule heaolule. Eestile on Schengeni ruumi säilimine ja kestlikkus eluliselt tähtis.

Terrorirünnakute ennetamine on võimalik vaid partnerite ja liitlaste ühistöös. Selleks on meil kohustus parandada liitlaste ja partnerite vahelist koostööd terrorismi ennetamiseks, plaanitavate rünnakute tõkestamiseks, ohuteadlikkuse tõstmiseks ja oma ühiskondade kriisivalmiduse parandamiseks. Kõigi nende ülesannetega peame mõistagi tegelema ka riigisiselt.

Head kuulajad

Märtsis möödub kuuskümmend aastat Euroopa Liidule aluse pannud Rooma lepingu sõlmimisest. Selle aastapäeva lävel leiavad aga paljud eurooplased, et kogu Euroopa idee on jõudnud tõsise kriisi künnisele. Lisaks Brexiti-kõnelustele, rändekriisile ja vajadusele taas- või ümber mõtestada transatlantiliste suhete olemus, näeme mitmes Euroopa riigis Euroopa suhtes kriitiliste meeleolude tõusu ja neid meeleolusid õhutavate poliitiliste jõudude populaarsuse kasvu. Hoidmaks selles keerulises olukorras meie julgeoleku tagamiseks hädavajalikku Euroopa ühtsust, ei peaks me praegu kavandama Euroopa Liidu aluspõhimõtete lennukaid ja kõikehõlmavaid reforme, vaid keskenduma aastakümnete jooksul saavutatu kindlustamisele. Lisaks peame Euroopa Liidu liikmetena oluliselt paremini läbi mõtlema ja mõtestama suhtluse omaenda kodanikega, kellest paljud tajuvad nüüdset liitu, olgu siis õigesti või ekslikult, eelkõige eliidi projektina.

Euroopa Liidu tulevikudebattide põhiteemad - julgeoleku kindlustamine ja majanduskasv - on ka Eesti arengu kesksed küsimused. Nagu meie julgeolek, nii sõltub ka Eesti majanduslik edu Euroopa arengust ja suundumustest. See, et Eesti ettevõtete toetamine välisurgudel on kõigi meie välisesinduste üks keskseid ülesandeid, on Välisministeeriumi jaoks niivõrd iseenesestmõistetav, et mõnikord unustame seda isegi eraldi mainida.

Väikese avatud ja ekspordile orienteeritud majandusega Eestil on võimalusest eksporturgudel vabalt kaubelda üksnes võita. Seetõttu oleme alati toetanud Euroopa Liidu alusvabadusi ehk kaupade, teenuste, kapitali ja inimeste vaba liikumise põhimõtet. Nende nelja vabaduse kõrval on meie uuendusmeelse e-riigi jaoks oluline ka viienda vabaduse - andmete vaba liikumise - juurutamine. Proteksionism ei ole lahendus maailmale ega globaalsele majanduskasvule. Meil on arenguruumi, ja selle oskuslik kasutamine on ühises väärtusruumis kõigi osapoolte huvides.

Naabrid on meie koduturuks, aga nad on ka meie lähimad toetajad ja koostööpartnerid. Põhjamaad, Läti ja Leedu on meie head sõbrad ja lähimad liitlased. Mõistame välispoliitika- ja julgeolekuküsimusi sarnaselt, sõltume üksteisest julgeoleku, energeetika ning transpordi vallas.

Austatud rahvaesindajad

Eelmisel aastal valminud Euroopa Liidu globaalstrateegias on sõnastatud valdkonnad, kus julgeoleku tagamine eeldab liidu liikmetelt tõhusamat koostööd. Nende valdkondade seas tahan ära märkida meie ühiskondade vastupanuvõime tõstmise hübriidohtude ennetamiseks ja tõrjumiseks ning kriitilise taristu toimepidevuse parandamise vajaduse, aga ka sõjalised ühishanked, kaitsealase teadus- ja tehnoloogiakoostöö ning Euroopa Liidu ja NATO võimekuste parema kombineerimise. Samuti juhitakse globaalstrateegias tähelepanu vajadusele sidustada paremini Euroopa Liidu sise- ja välistegevusi ning suurendada geograafilist paindlikkust ida- ja lõunasuunaliste tegevuste vahel. Need põhimõtted kõlavad hästi kokku Eesti arusaamadega ressursside mõistlikust kasutamisest ja julgeoleku jagamatusest.

Head kuulajad

Käesoleva aasta teisel poolel saab Eestist esmakordselt Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja. Selles rollis on meie nähtavus ja mõjukus Euroopas ja kaugemalgi suurem kui kunagi varem alates liiduga ühinemisest 2004. aastal. Ja ilmselt esimest korda pärast ühinemist tuleb Euroopa Liit igale eestimaalasele nii-öelda koju kätte.

12. jaanuaril kinnitas Vabariigi Valitsus meie eesistumise prioriteetid. Lõplik eesistumisprogramm kujuneb välja juuni lõpuks, mil Eesti võtab teatepulga Maltalt üle, kuid juba praegu võib öelda, et selle keskmes on uuendusmeelse, turvalise, digitaalse ning kaasava Euroopa arendamine.

Välisministeeriumi vaatekohast on meie eesistumise horisontaalsetest teemadest erilise tähendusega digitaalarengu tegevuskava ning idapartnerluse temaatika.

Eesti on idapartnerluspoliitika üks veendunumaid eestkõnelejaid Euroopas. Euroopa Liidu jätkuv tähelepanu sellele piirkonnale ning idapartnerite suveräänsete otsuste ja territoriaalse terviklikkuse toetamine on Euroopa julgeoleku ja stabiilsuse huvides. Samuti on oluline, et nii idapartnerite kui ka liidu kodanikud tajuksid, et partnerluspoliitikast tõuseb käegakatsutavat kasu mõlemale. Partnerite seisukohast on märgilise tähtsusega viisavaba reisimise võimalus, mille suhtes oleme nii Gruusia kui ka Ukraina puhul jõudnud pika protsessi lõpusirgele.

Kesksed teemad Euroopa Liidu ja idapartnerite koostöö edendamisel on majandus, avalik haldus, haridus, aga ka inimestevaheliste kontaktide loomine ja hoidmine. On oluline, et suund Euroopale innustaks idapartnereid jätkuvalt oma riike ja ühiskondi reformima. Teisalt peame saavutama selle, et idapartnerlust ei tajutaks vaid mõne Kesk- ja Ida-Euroopa riigi nišihuvina, vaid et see oleks kõigi liidu liikmesriikide ühine asi. Ses kontekstis on oluline kasutada parimal viisil ära Eesti eesistumise ajal novembris Brüsselis toimuv idapartnerluse tippkohtumine, mis võtab kokku viimase kahe aasta jooksul saavutatu ja määrab kindlaks sihid järgnevaiks.

Head rahvaesindajad

Siirdudes Euroopa Liidu idapartnerluse juurest Euroopa Liidust ida pool toimuva julgeolekuarengu juurde, ei saa me mööda vaadata Venemaast, kelle poliitiline juhtkond ei ole ikka veel loobunud püüdlustest Euroopa julgeolekukorraldust sõja jõul ja rahvusvahelist õigust eirates muuta. Krimmi ebaseaduslikust annekteerimisest möödub neil päevil kolm aastat. See on kahjuks piisavalt pikk aeg, et Ukraina-vastase agressiooni teema jõuaks hakata maailma avalikkuse tähelepanu keskmest ja ajakirjandusväljaannete esikülgedelt tahaplaanile libisema.

Meie ülesandeks on aga seda nii kahepoolses välissuhtluses kui ka rahvusvahelistes organisatsioonides päevakorras hoida ning mitte lasta maailmal ja agressoril unustada, et toona tekitatud ülekohus on heastamata, et Ukraina territoriaalset terviklikkust ei ole taastatud, et Krimm on endiselt okupeeritud ning ebaseaduslikult annekteeritud ja et sõjategevus Ida-Ukrainas kestab ning on viimastel nädalatel eskaleerunud. Seejuures pannakse toime jõhkraid rünnakuid tsiviilelanike vastu.

Niikaua, kuni Venemaa jätkab rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normide rikkumist ega täida endale võetud kohustusi, ei saa juttu olla usalduse taastumisest või naasmisest tavapärase läbikäimise juurde. Ma nõustun täielikult USA Senati vabariikliku enamuse liidri Mitch McConnelli 27. jaanuaril *Politico* veebiväljaandele antud intervjuus väljendatud seisukohtadega. Selles meenutas senaator McConnell, et Venemaa vastu kehtestatud sanktsioonidel on selge põhjus, milleks on Venemaa käitumine Krimmis ja Ida-Ukrainas ning samuti püüded sekkuda Ameerika valimistesse. "Kui maailmas on riik, mis ei vääri sanktsioonide leevendamist, siis on see Venemaa," ütles McConnell.

Eesti positsioon on selge ja ühene: sanktsioonid peavad kehtima kuni Minski lepete täieliku täitmiseni. Sanktsioonide kehtivust ei tohi kunstlikult siduda muude teemadega, nende leevendamise vältimatuks eelduseks peab jääma Venemaa naasmine rahvusvahelise õiguse põhimõtete järgmise juurde ja võetud kohustuste täitmine. Ja vastupidi - Venemaa kaugenemise korral nende kohustuste täitmisest peab meil olema ühine valmisolek sanktsioone karmistada. Minski lepped on osa meie kõigi ühisest julgeolekust.

Lisaks poliitilisele ja moraalsele toetusele vajab Ukraina aga ka praktilist abi ja toetust. Riigi põhimõtteline reformimine nõuab pingutust igal maal ja igal ajal. Ukrainal tuleb praegu teha keerulisi reforme, võideldes samal ajal oma iseseisvuse ja terviklikkuse eest. Võin kinnitada, et Eesti jätkab Ukraina ja teiste idapartnerluse riikide toetamist läbi arengukoostöö, aitamaks neid riike ja ühiskondi reformide läbiviimisel ning suurendamaks nende vastupanuvõimet poliitiliste tõmbetuulte vastu.

Austatud kuulajad

Sõjalised ning poliitilised konfliktid ja humanitaarkriisid Euroopa Liidu lõunanaabruses võivad esmapilgul näida meile kaugetena, kuid tegelikult puudutavad ka need otseselt meid ja meie lähimaid partnereid ning liitlasi. Süüria, Iraak, Jeemen, Liibüa ja Saheli piirkonna riigid on vaid mõned näited kriisikolletest Euroopa lõunanaabruses. Just nendest konfliktipiirkondadest saab alguse suur osa Euroopa suunas liikuvatest põgenike- ja rändevoogudest.

Eesti mõistab rahvusvahelise julgeoleku jagamatust ja vajadust olla solidaarne oma partnerite ja liitlastega ning saada aru ka nende julgeolekumuredest. Lisaks osalemisele rahvusvahelistel sõjalistel ja rahuvalvemissioonidel tegeleme koos oma partneritega aktiivselt rändekriisi ja rahvusvahelise terrorismi algpõhjuste lahendamiseks. Parim viis selleks on aidata kriisi sattunud riike riigi toimimiseks vajalike struktuuride tugevdamisel ning nende toimepidevuse parandamisel. Arengukoostöösse panustades aitame luua eeldusi selleks, et Euroopa Liidu naabruses elavad inimesed ei oleks sunnitud turvalise ja väarika elu otsinguil oma kodudest lahkuma.

Eesti on jaganud ja on valmis ka edaspidi jagama oma kogemusi ja teadmisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kasutamise ja e-valitsemise, küberjulgeoleku, aga ka naiste ja

laste õiguste edendamise kohta. Samuti toetame nii sõna kui ka teoga Euroopa Liidu kaubanduspoliitika arendamist nii, et see aitaks liidu lõunanaabritel kasutada oma majanduslikku potentsiaali inimeste heaolu ja toimetuleku tagamisel. Eesti Euroopa Liidu eesistumise ajal novembris toimub Abidjanis järjekordne Euroopa Liidu ja Aafrika tippkohtumine, mis keskendub Aafrika majandusarengu ühele võtmeteemale - noortele tulevikuvõimaluste loomisele.

Rääkides Euroopa Liidu lähinaabruse konfliktikolletest ei saa jätta eraldi peatumata Süüria kodusõjal, mis on toonud kaasa ühe lähiajaloo rängima humanitaarkatastroofi. Süüria kriisi ei ole ühelgi osalisel võimalik sõja jõul lahendada. Seega vajab kestlik lahendus poliitilist protsessi ja laialdasel rahvusvahelisel konsensusel rajanevat kokkulepet. Eesti toetab algatusi, mis tooksid sõjast ja vägivallast räsitud riigile rahu ja stabiilsuse. Samuti toetame Süüria sõjapõgenikke, osaledes nende ümberpaigutamises ja andes rahalise panuse humanitaarabifondidesse ja -projektidesse.

Samas ei tohi poliitiline lahendus tähendada seda, et need, kes on pannud toime koletuid kuritegusid Süüria rahva vastu, jääksid karistuseta.

Austatud rahvaesindajad

Eelmine, 2016. aasta oli välispoliitikas dramaatiline ja sündmusterohke, kuid ka Eesti välispoliitikakogukonnale ja diplomaatidele töörohke. Meie teine eesistumine Euroopa Nõukogus andis meile võimaluse ja kohustuse esindada selle inimõiguste, demokraatia ja õigusriikluse küsimustega tegeleva organisatsiooni 47-t liikmesriiki muu hulgas Türgi riigipöördekatse dramaatilistel hetkedel.

Eesti on olnud aktiivne ka ÜRO-s, kus 2016. aastal tegutsesime UNICEFi presidendina ja täita tuli ka ECOSOCi asepresidendi ülesandeid. Meil oli ka aktiivne roll ÜRO peasekretäri valimiskorra avatumaks muutmisel.

Alanud aasta ei tule mitte vähem töörohke. Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisest olen juba põgusalt kõnelnud. Regionaalses plaanis oleme tänava juhtriik Balti Ministrite Nõukogus, mille päevakorras on kaalukad transpordi- ja energeetikataristut puudutavad küsimused.

Juba 2005. aastal seadis Eesti endale eesmärgiks pürgida ÜRO julgeolekunõukogu mitteamaliseks liikmeks aastatel 2020-2021. Kampania, mille sihte oleme visandanud juba aastaid, on saamas üha konkreetsemat sisu. Selle õnnestumise korral omandab Eesti välispoliitika kõnesolevail aastail märkimisväärse kaalu ja mõjukuse, aga ka ainulaadse kogemuse. Olen veendunud, et peatselt saajandat sünnipäeva tähistav riik on ka selleks väljakutseks valmis.

"What's past is prologue," ütleb Antonio William Shakespeare'i "Tormis". Meie välis- ja julgeolekupoliitiline horisont ei ole täna kaugeltki pilvitu, aga ma olen veendunud, et meie seni tehtud töö ja selle käigus saadud kogemused ning loodud liitlassuhted on meid tulevaste tormidega toimetulekuks piisavalt hästi ette valmistanud.

Eesti edu eelduseks on meie viljakas koostöö teiega, austatud Riigikogu liikmed. Täna teid tähelepanu eest!

